

TÜRKİYE'DE GİRİŞİMCİLİK DESTEKLERİNİN VERİMLİLİK VE ETKİNLİĞİ: KOSGEB ÖRNEĞİ

Sabri ÖZ - Bahattin Gökhan TOPAL¹

ÖZ

Son yıllarda girişimcilik yoğun bir şekilde ekonomik ve sosyal hayatın içerisinde konuşulan bir kavram haline gelmiştir. Ülkemizde Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığınca (KOSGEB) işletmelere yönelik sağladığı destekler arasında yer alan Girişimcilik Desteğinin verimli kullanılması ticari hayata olumlu şekilde yansımaları beklenmektedir. Girişimciler ve destek veren kamu/özel iştirakleri açısından incelendiğinde, ekonomik kalkınmaya fayda sağlanması, iş fikirlerinin başarılı bir şekilde hayata geçirilmesi, yenilikçi hizmet ve üretime odaklanması hedeflendiği ön görülmektedir. Girişimcilik programları ve sağlanan desteklerinin bu hedefler açısından etkin kullanılması konusunda bir araştırma gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırma içerisinde KOSGEB Girişimcilik Desteklerinden yararlanan bireylerin yaklaşımları, desteğin etkin kullanımına yönelik uygulamalar ve bireylerin desteklere bakış açısına yönelik literatür çalışmaları tartışılmıştır. Birincil ve ikincil veriler TÜİK ve KOSGEB tarafından sağlanarak yapılan çalışma ile etkin ve verimlilik ayrımı göz önüne alınarak incelenmiştir. Türkiye'nin kalkınmasında önemli bir unsur olarak görülen girişimcilik kavramının toplumsal olarak algı düzeyinin ne olduğunu anlayabilmek adına bir araştırma niteliğindedir. Mikro ölçekli ekonomik girişimler olarak ticari hayatına başlayan bu işletmelerin uzun vadede ne kadar geliştikler, ticari döngüye ne kadar entegre oldukları ve desteklerin verimli kullanımına ilişkin tartışmalar gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: KOSGEB, Girişimci, Girişimcilik, Hibe Destekler, Kamu Kaynakları

THE EFFICIENCY AND PRODUCTIVITY OF ENTREPRENEURSHIP GRANT SUPPORT PROGRAMS IN TURKEY: KOSGEB AS AN EXAMPLE

ABSTRACT

In recent years, entrepreneurship has become an intensively spoken concept in economic and social life. Turkey Small and Medium-Sized Enterprises Development and Support Administration (KOSGEB) efficient use of space located between the support provided by the Entrepreneurship Support for businesses is expected to be reflected in the commercial life positively. When examined from the perspective of entrepreneurs and public / private

¹ Dr. Öğr. Üyesi Sabri Öz, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sanayi Politikaları ve Teknoloji Yönetimi ABD, soz@ticaret.edu.tr, 2018; Bahattin Gökhan Topal, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sanayi Politikaları ve Teknoloji Yönetimi ABD, bgokhantopal@hotmail.com

subsidiaries that support, it is anticipated that economic development will be beneficial, business ideas will be successfully passed on to life, innovative service and production focus will be targeted. A study has been conducted on the effective use of entrepreneurship programs and support provided for these purposes.

In this research, the approaches of the individuals benefiting from KOSGEB Entrepreneurship Support, the applications for effective use of support and the literature studies for the viewpoint of the supports from the individuals are discussed. The primary and secondary data have been examined by taking into account the difference between efficiency and productivity provided by TURKSTAT and KOSGEB. The concept of entrepreneurship is seen as an important element in Turkey's development is an attribute of social research in order to understand what is the level of perception. Discussions have been made on the extent to which these businesses, which have started commercial life as micro-scale economic enterprises, can develop in the long run, how integrated they are to the commercial cycle and the efficient use of support.

Keywords: *KOSGEB, Entrepreneurship, Entrepreneurship, Grant Supports, Public Resources*

GİRİŞ

İnsanoğlunun yer yüzünde var olduğu günden itibaren devam eden ticari faaliyetler içerik ve nitelik olarak her zaman yenilenmekte, her geçen dönemde farklı bir ekonomik araç ve finansal enstrümanlar hayatımıza girmektedir. Teknolojik olarak gelişim seviyemize bakıldığında, olumlu ve hızlı bir dönem yaşadığımızı değerlendirebiliriz. Bilgi çağında artan rekabet ortamında varlık göstermek, ticari olarak mevcudiyetimizi devam ettirmek ve sürekli gelişmek için yeni fikirlere ihtiyaç duyulmaktadır. Girişimcilik kavramı bu süreçte daha fazla önem kazanır hale gelmekte, son yıllarda kamu kurumlarınca bu konu başlığı altında özel destek programları uygulanmaktadır. İnsanlığın gelişim sürecinde, sanayi toplumundan bilgi düzeyi yüksek topluma geçişle birlikte, girişimcilik daha da önem kazanmaya başladı. Girişimcilik kavramı ile yenilikçi düşünceler, fırsat sunan fikirler, üretim faktörleriyle bir araya getirilmeye ve üretim gerçekleştirilmeye başlanarak ticarileştirilmektedir. Üretim ile birlikte bu durum ekonomik olarak kalkınma sağlamakta, istihdam oluşturmakta, toplumlara sosyal gelişim sağlayarak toplumların refah düzeyini yükseltmektedir.

Kamu kaynaklarında ve özel sektördeki terimsel karşılığında yeni bir iş fikri veya buluş gibi algılanan ve kavram ekonomik odaklı olmayıp sosyal içermeleri de

tanımlayabilmektedir. Bu makalenin konusu olarak ticari anlamda girişimcilik kavramı ve kamu kurumu düzeyinde KOSGEB'in sağlamış olduğu girişimcilik unsurları ele alınmıştır. Bireylere sağlanan bu önemli mali desteğin verimli bir şekilde kullanılması ile hem ekonomik hem sosyal sonuçlarının olumlu yönde olması muhtemel bir durumdur. KOSGEB tarafından her yıl yayınlanan faaliyet raporları incelendiğinde uygulanan bu program sayesinde Türkiye'de 2010-2017 yılları arasında farklı demografik düzeylerden 75.926 kişinin 1.082.561.821,71 TL tutarında bir kaynaktan yararlandığı bilinmektedir (KOSGEB, 2018).

Girişimcilik destekleri haricinde KOSGEB tarafından Genel Destek Programı başlığı altında farklı alanlarda da katkı sunulmaktadır. Bireyin girişimcilik destek programından yararlandıktan hemen sonra bu destek adımlarını izleyerek iş fikrini geliştirmesi için yeterli alt yapı ve imkân sunulmaktadır. Girişimcilerin bu noktada dikkat etmeleri gereken ana unsur kamu kaynaklarına ek olarak kendilerinin yapması gereken hazırlık ve yatırım sonrasındaki süreçlerin doğru planlanması olmaktadır. Bunun için ise rehber olacak iki temel unsur bulunmaktadır. Bunlar Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alınması ve İş Planı hazırlığının girişimci tarafından yapılmasıdır.

1. BÖLÜM: VERİMLİLİK VE ETKİNLİK

a. Literatür Taramaları

Girişimcilik alanında bir literatür taraması yaptığımız çok farklı bilgiler ve kaynaklar görebilmekteyiz. Bu alanda genel olarak bilinen ifadeler ile girişimcilik, kişiden kişiye veya toplumdaki topluma farklı anlamlar ifade edebilmektedir. Bu alanı değerlendiren kişiler "Girişimcilik", "Girişimci" kavramı ile ilgili genel anlamda tam anlamıyla bir söz birliği sağlamış değillerdir (Sexton & Smilor, 2000, s. 2). Kaynaklarda girişimci için "üretim için bir işe girişen, kalkışan kimsedir" ifadesini görebilmekteyiz. Bu kavramlar içerisinde birbirine benzeşen, toplumda aynı algıyı yaratan bir diğer tanım ise müteşebbis olmaktadır. Girişimci ile müteşebbis arasında kavramsa ve nitelik olarak fark bulunmaktadır. En yakın tanım olarak müteşebbis "ticaret, endüstri vb. alanlarda sermaye koyarak girişimde bulunan birey" olarak tanımlanmıştır (Gözek, 2000, s. 44). Girişimcilik ile müteşebbisi birbirinden ayıran noktalardan en önemli olanı bu kavramların algılanmasının sağlıklı bir şekilde olmasıdır. Özetle girişimcilik için fikir, kabiliyet, sermaye, çaba ve zaman gibi kavramlarının bir araya geldiği bir yapının oluşmasını gerekli kılmaktadır. Bu alanda çalışma yapmış bireyler tarafından doğrudan KOSGEB

Girişimcilik desteği ve etkinlik düzeylerine ilişkin olarak 88 makale çalışması yapıldığı görülmektedir ((Çevrimiçi), 2018). Sadece girişimcilik üzerine Türkiye’de yapılan araştırmalarda TUBİTAK DergiPark sistemi üzerinde yapılan tarama sırasında 584 kaynak yayın görülmüş olup bunlar sadece ekonomik ve finans düzeyli olmayıp sosyal girişimcilik kavramları da aynı başlık altında değerlendirilmiştir (Keskin, 2018 s. 186). YÖK Tez Merkezi sisteminde yapılan tarama neticesinde Girişimcilik üzerine 289 kayıt görülmektedir (Kurumu, 2018).

Girişimcilik alanında yapılmış makaleler incelendiğinde farklı destek kaynaklarının etkilerini doğru anlamak mümkün olacaktır. Bu çalışmaya konu kurum KOSGEB ve destek başlıkları olduğu için bu düzeyde verilen kaynaklar üzerinde girişimcilere etkilerini göreceğiz.

b. Verimlilik ve Etkinlik İlişkileri

Sosyal Bilimler veya Teknik Bilimler alanı fark etmeksizin yapılan çalışmaların temelinde uygulamanın ölçümünün yapılması sağlanır. Bunun için uygulanan yöntemler arasında ise verimlilik ve etkinlik performans ölçüm yöntemleri arasında en yoğun biçimde değerlendirilen bir metot olarak bilinmektedir. Bu kavramları terimsel olarak bir tanımlama içerisinde değerlendirdiğimiz zaman, verimlilik "üretim sürecine sokulan çeşitli faktörlerle (girdiler) bu sürecin sonunda elde edilen ürünler (çıktılar) arasındaki ilişkiyi ifade eden ve savurganlıktan uzak olarak, kaynakları en iyi biçimde değerlendirerek üretmek" olarak ifade edilebilir. Etkinlik kavramına baktığımızda "kullanılan kaynaklarla elde edilen çıktının elde edilebilecek maksimum çıktıya oranı ya da belirli bir miktar çıktı elde etmek için kullanılan kaynakların kullanılması gereken minimum kaynak miktarına oranı olarak" ifade edilmektedir (Özden, 2010, s. 22).

Verimlilik ile etkinlik genel olarak birbiri ile karıştırılan, birbirinden çok ayrı kavramlardır. Verimlilik sonuçlar ile bu sonucu elde etmek için katlanılan zaman dilimi arasındaki ilişki olarak adlandırılabilir. Bu iki kavramın karıştırılması sebeplerine bakıldığında kullanılan kaynaklar ve yöntemlerin benzer olabilmesi ihtimali ön görülmektedir. Girişimcilik kavramı için verimlilik ve etkinlik kavramlarını birden fazla boyutta ele almak gerekmektedir. Bir girişimci için ekonomik, teknik, yapısal (idari) ve ölçek olarak etkinlik ve verimlilik analizi yapılabilir.

c. Verimliliği artırma Yöntemleri

Verimlilik üzerine yapılan çalışmaların temeli, yürütülen faaliyetin mevcut durumundan daha iyi bir noktaya taşınmasını sağlamaktır. Konuyu ticari hayat düzeyinde ele aldığımız zaman ise ortaya çıkacak tablo, verimlilik artışının maliyetleri azaltmaya yönelik adımlarla başlayacağı görülecektir. İşletmeler açısından her türlü kaynağın (insan, zaman, hammadde, makine ekipman) verimli ve etkin kullanımı ile maliyetlerin azaltılmasına olumlu etkileri sağlayacağı bilinmektedir. Verimlilik konusunda yapılan çalışmalar neticesinde, insan ihtiyaçlarını karşılayan kaynakların etkinliğinin ölçütü daha teknik olmakla birlikte, dar açıdan, üretilen mal veya hizmet miktarıyla bu üretimde kullanılan faktörün miktarı arasındaki ilişki olarak tanımlanabilmektedir (Öney, 1968, s. 1). Bu durumu daha net bir şekilde ifade etmek gerekirse, üretimden elde edilmiş olan ürün ile kullanılan üretim faktörleri arasındaki oran şeklinde ifade edilebilir. Bu tanımlı matematiksel bir ifade ile

$$\text{Verimlilik} = \frac{\text{Üretim/Hizmet sonucu elde edilen "Ürün"}}{\text{Üretim/Hizmette kullanılan "Faktörler"}}$$

şeklinde gösterilebilir (İleri, 2014, s. 3).

İşletmelerin girişimcilik destekleri öncesinde iş planı ve fizibilite çalışmaları yapmasının önem taşıdığını bir sonraki bölümde aktaracağız. Bu iş planı ve fizibilite hazırlığı sırasında verimli bir süreç izlemek adına farklı kavramları ele almak gerekiyor. Bu kavramlardan fiziki verimlilik işletme için daha çok mühendislik düzeyinde yapılan çalışmaların verisel olarak incelenmesidir. Girişimciler ayrıca ekonomik verimlilik kavramı ile mevcut durumları ile gelecekte ulaşacakları aşamayı belirlemek adına iktisadi olarak konuyu ele almalıdırlar. Ancak bu şekilde karlılık oranlarını yüksek tutabilir ve işletmelerini ekonomik olarak hayatta tutabilir, yeni yatırımları için yeni planlamalar yapabilirler.

Fiziki verimlilik kavramını daha net anlayabilmek ve girişimcilerin yatırımlarında tatbik etmelerini sağlamak için verimlilik oransal olarak aşağıdaki formüle göre ifade edilebilir (Tekin, 1992, s. 156):

$$\text{Fiziki Verimlilik} = \frac{\text{Üretimin Fiziki Miktarı}}{\text{Üretim Faktörlerinin Fiziki Miktarı}} = \frac{\text{Fiziki Çıktı}}{\text{Fiziki Girdi}}$$

Bir diğer önemli verimlilik unsuru olan ekonomik verimlilik kavramını daha iyi anlamak için farklı bir formül ile değerlendirme yapılmaktadır. Girişimci tarafından

satış hasılatının bu satış hasılatını sağlamak için katlanılan mal ve hizmet maliyeti arasındaki ilişkiye bakılmaktadır (Baş ve Artar, 1991, s. 47):

$$\text{İktisadilik} = \frac{\text{Satış Hasılatı (Üretimin Değeri Çıktının Değeri)}}{\text{Maliyetler (Üretimin Maliyet Girdiler Toplamı Girdinin Değeri)}}$$

$$\text{İktisadilik} = 1 + \frac{\text{Kar}}{\text{Maliyetler}}$$

Verimliliği artırmak işletmenin hayatını devam ettirmesi için önem taşımakla birlikte ülke ekonomisi için bir önem arz etmektedir. Bu nedenle KOSGEB, Kalkınma Ajansları gibi bölgesel ve ülke genelinde kalkınmayı hedefleyen kamu kurumları bu alanda da farklı dönemlerde eğitim ve çalıştaylar yapmaktadır. Kamu politikalarının işletmelerin gelişmesi ve verimli çalışması için alacakları kararlar ve yapacakları faaliyetler salt olarak yeterli olmayıp girişimcilerin ve paydaşlarının da bunu sağlamak adına katkı sunması beklenmektedir. Bunu sağlamak için işletmenin faal döneminde teknik gelişmenin sağlanması, çalışanların her düzeyde eğitimlerinin sağlanması ve teknik alt yapının verimli bir noktada olması gerekmektedir. Bu etkenlerin bir araya gelmemesi uzun vadeli verimliliği etkileyecek unsurlar arasında yer bulacaktır. Zira yeni alınmış olan bir makina konusunda mevcut personele eğitim verilmemesi, istenilen seviyede çıktının alınamamasına neden olabilir. Aynı zamanda yeterli eğitime sahip bir personelin makine ekipmanların hatalarından kaynaklı olarak istenilen düzeyde ürün çıkaramıyor olması verimliliğe etki edecek unsurlar arasında yer alacaktır. Bu nedenle verimliliği artırmak için işletmelerin, dönemsel olarak temel düzeyde bir gözden geçirme yaparak eksiklerini kontrol etmesi ve önleyici faaliyetler edinmesi gerekmektedir.

2. BÖLÜM: KOSGEB GİRİŞİMCİLİK PROGRAMLARI

a. Girişimcilik Destek Başlıkları ve Oranları

KOSGEB tarafından hazırlanmış olan 2016-2020 yıllarını kapsayan Stratejik Plan içerisinde ikincil stratejik amaç olarak "Girişimcilik Kültürünü Yaygınlaştırma, Girişimciliği Geliştirmek ve Girişimlerin Sürdürülebilirliğini Sağlamak" hedef alınmıştır (Planı, 2018). KOSGEB'in ilgili programı, 15.06.2010'da 27612 sayılı Resmi Gazete ile yayımlanıp yürürlüğe giren "KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği" kapsamına dayanılarak uygulanmaktadır. KOSGEB Girişimcilik Destek Programının amacını; "ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve

başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamak” olarak tanımlamaktadır (Kosgeb (Çevrimiçi), 2018). KOSGEB tarafından yayınlanan program, Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, Girişimci Desteği, İŞGEM Desteği ile İş Planı Ödülü şeklinde dört alt başlıktan oluşmaktadır.

Yeni Girişimci Desteği kapsamında bireylere Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi verilmekte olup bu eğitimler farklı kurum ve kuruluşlarca düzlenebilmektedir. KOSGEB'in onayı ve kontrolünde olmak üzere, Sivil Toplum Örgütleri, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Kamu ve Özel Üniversite kuruluşları, Kamu Kurumları uygulamalı girişimcilik eğitimleri düzenlemektedirler. KOSGEB desteklerinden yararlanmanın bir koşulu olmasının yanı sıra ticari olarak yapılacak girişim öncesinde bireyin bilgi düzeyinin olumlu yönde etkilenmesi hedeflenmektedir. Yeni Girişimci Desteğine; bu Program kapsamında Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi başarılı bir şekilde bitiren girişimcilerin hayata geçirdikleri işletmeler ile İŞGEM'de faaliyete başlayan işletmeler (*işletme sahip veya hissedarlarının KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi katılım şartı aranmadan*) başvuru yapabilirler (Merkezi, 2018). Kamu ve özel kuruluşlar tarafından düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri, girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak için hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda eğitimler girişimcilerin bir iş planına bağlı olarak faaliyete başlayacakları işletmelerinin ticari başarı seviyesini artırma amacı taşımaktadır. Bu amaç doğrultusunda eğitim programları bilgilendirme odaklı ve teorik bilgilerin pratik şekilde nasıl hayata geçirileceğini ifade eden bir şekilde düzenlenir. KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin asıl hedef kitlesi ticari olarak iş kurmak isteyen gerçek bireyler olmaktadır.

KOSGEB Girişimcilik destek programı kapsamında yer alan başlıklar; İşletme Kuruluş Desteği, Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği, İşletme Giderleri Desteği ve Sabit Yatırım Desteği olmak üzere 4 ana başlıkta KOSGEB tarafından destek verilmektedir. İşletme Kuruluş Desteği kapsamında iş fikri başarılı bulunan işletmelere; ilk işletme kurmak üzere yaptıkları harcamalar için geri ödemesiz olmak kaydıyla 2.000 TL destek sağlanır. Girişimcinin kuruluş döneminde alacağı makine, teçhizat, ofis donanım ve yazılım harcamaları için ise işletmenin kuruluş tarihini dikkate alarak 24 ay içerisinde satın alınan gider kalemleri için 18.000 TL tutarında destek sağlanır.

Girişimcinin yapacağı yıllık işletme giderleri de bu kapsamda değerlendirilerek işletmenin kuruluş tarihi dikkate alınıp 24 (yirmi dört) ay içinde yapılan işyeri kirası

ve personel net maaş ücretine yönelik olarak, aylık en fazla 5.000 TL olacak şekilde ve toplamda geri ödemesiz miktar 30.000 TL olacak şekilde destek verilir. Bu kapsamda yapılacak kira desteği için işletme iş yeri açılış sürecinde Maliye'ye sunulan kira kontratı dikkate alınır ve yıllık artışlarda bu kapsamda dikkate alınmaktadır.

Sabit Yatırım Desteği kapsamında, işletmenin kuruluş tarihini dikkate alarak 24 ay içinde satın alınan veya alınacak makine, teçhizat ve yazılımlar için teminat sunma şartı ile geri ödemeli olmak koşuluyla 100.000 TL destek verilir. Destek Oranları 1. ve 2. Bölgelerde² %60 oranında hesaplanırken, girişimci kişinin Kadın, Gazi, 1.derece Şehit yakını veya Engelli birey olması durumunda %80 olarak değerlendirilir. İş fikrinin hayata geçtiği iller 3.ncü, 4.ncü, 5.nci ve 6.ncı Bölgelerde³ ise bu destek oranı %70 olarak hesaplanırken, girişimci kişinin Kadın, Gazi, 1.derece Şehit yakını veya Engelli birey olması durumunda ise %90 oranında hesaplanmaktadır. Bu destek oranlarının belirtilen hibe tutarında (yüzdesele olarak) uygulanmasında, kişinin projesini sunarken başvuru formunda belirttiği durumu resmi bir belge ile ispat etmesi şartı aranmaktadır.

Tablo 1.Yeni Girişimci Desteği Destek Unsurları Programı 2018

DESTEK BAŞLIĞI	AZAMI LİMİT (TL)	YÜZDESEL OLARAK DESTEK ORANI (1.ve 2. Bölge)	YÜZDESEL OLARAK DESTEK ORANI (3., 4., 5. ve 6. Bölge)
İşletme Kuruluşu Desteği	2.000	-	-
Kuruluş Dönemi Makine, Ekipman, Donanım ve Yazılım Desteği	18.000	60	70
İşletme Giderleri Desteği	30.000	Kadın Girişimci, Gazi, Birinci derecede	Kadın Girişimci, Gazi, Birinci derecede şehit yakını veya Engelli

² TC Resmi Gazete, 15 Haziran 2012 tarih ve 2012/3305 sayılı " Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar"

³ A.e.

Geri Ödemesiz Destekler Toplamı	50.000	şehit yakını veya Engelli Girişimciye %90 uygulanır.	Girişimciye %90 uygulanır.
KREDİ			
Sabit Yatırım Desteği	Geri Ödemeli	100.000	

b. Girişimcilik Desteğinden Yararlanma Koşulları

Yeni Girişimci Desteğinden bu program kapsamında mevzuatça şartları belirlenmiş bir eğitimi başarılı bir şekilde tamamlamış bireyler yararlanır. Bireyin desteklerden yararlanması için son 1 (bir) yıl içerisinde aynı faaliyet konusunda aynı NACE Koduna göre; şahıs firmasının veya bir işletmede %50'den (elliden) fazla ortaklığının bulunmaması, halihazırda kendisine ait (birey) gerçek kişi statüsünde başka bir işletmesinin bulunmaması, halihazırda tüzel kişi (*şirket, anonim şirket vb*) statüsünde kurulmuş herhangi bir işletmede %50'den (elliden) fazla ortaklığının olmaması ön koşulu aranmaktadır (Kodları, 2018). Girişimci destek aşamasında; başka bir işletme, kurum veya kuruluşta Sosyal Güvenlik Kurumu hükümlerine bağlı olarak fiili olarak çalışmaması gerekmektedir. Bu kapsamda tek ayrıcalık olarak inkübatörlerde bir proje veya çalışma kapsamında bulunan üniversite öğretim elemanı ile başka bir işletmede mevcut bulunan ortaklıktan kaynaklı sigortalılık bu hüküm kapsamında değerlendirilmez. İşletmenin girişimcilik desteğinden yararlanabilmesi için, başvurusunu KOSGEB e-portali üzerinden, ilk onayladığı tarih dikkate alınarak son 2 (iki) yıl içinde kurulmuş olması gerekir. Ayrıca desteklerden yararlanmak isteyen girişimcinin daha önce bu destekten faydalanmamış olması ön şartı aranmaktadır. Girişimcilik eğitimlerinden başarılı bir şekilde mezun olmuş bireylerin ortaklaşa kurduğu işletmelerde, bireylerin aynı tüzel kişilikte ortak olması durumunda, ilgili tüzel yapı girişimcilik desteğinden sadece bir defa yararlanabilir. Yeni Girişimci Desteğinden faydalanmak isteyen bireyin, desteklenecek işletmede, işletme kurucu ortaklarından olması gerekmektedir. Ayrıca kurucu ortaklık dışından işletme içerisindeki hissesinin en az %30 olması gerekmektedir. Destek süreci devam ettiği müddetçe girişimcinin hissesi %30'un altına düşmemelidir. İşletmenin girişimcilik desteklerinden faydalanabilmesi öncelikli olarak KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı olması ve beyannamesini her dönem yenileyerek aktif durumda olması gerekmektedir (E-Hizmetler, 2018).

Kişinin KOSGEB Desteklerinden yararlanması için Veri Tabanına kayıt yaptıktan sonra, bu alandaki İş Planını doldurması, yasal şartları yerine getirmesi ve ek belgeler ile resmi olarak müracaat etmesi bekleniyor. KOSGEB Uzmanlarınca ön değerlendirmesi yapılan müracaatları ilgili KOSGEB birimi tarafından oluşturulan kurula sunulur. Kurul tarafından yapılan değerlendirme neticesinde destek başvurusu kabul edebilir, reddedebilir veya girişimciye yeniden hazırlayarak kurula sunmak kaydıyla değişiklik yapılması talebinde bulunabilir. Bu durumlardan herhangi birisine gerekçeli karar yazılarak girişimciye tebliğ edilir. Kurul kararının nihai olarak olumlu olması durumunda 30 gün içerisinde taahhünamesini onaylar ve süreç resmi olarak başlamış olur. İşletme tarafından iş planında sunulmuş olan harcamalar ve faaliyetler belirtilen süreler içerisinde yerine getirildikçe KOSGEB Veri Tabanından ilgili destek ödeme işlemleri için destek talebi yapılır.

Projesi onaylanarak destek almayı hak kazanan girişimciye destek ödemesi yapılmadan önce işletmeden sorumlu KOSGEB Uzmanı tarafından bir ziyaret gerçekleştirilir. Destek ödemesine konu makine teçhizata veya yazılıma ilişkin marka/model/seri numarası vb. ayırt edici özelliklere göre bir tespit tutanağı hazırlanarak resmi olarak durum tespiti gerçekleştirilir. Ödemenin Hizmet Sağlayıcıya yapılabilmesi için, en az; girişimciye ait katkı payı, vergiler ve benzeri diğer ödemelerin Hizmet Sağlayıcıya ödenmiş olması şartı aranır. Geri ödemeli (Hibe) destek başlıklarında, ilgili başlıkta destek ödemesinin gerçekleştirilebilmesi için; destek ödemesinden önce girişimciden, destek tutarı kadar teminat alınmaktadır. Hizmet Sağlayıcıya ödeme yapılabilmesi için, girişimcinin ilgili mevzuatta belirtilen limitlerin üzerinde Sosyal Güvenlik Primi borcu veya Maliye Vergi Borcu olmaması gerekmektedir. Sosyal Güvenlik Primi borcu olması durumunda ise işletmenin Yeni Girişimci Desteği Destek Ödeme Talep Formundaki beyanı dikkate alınarak, ilgili Sosyal Güvenlik Primi borç tutarı destek tutarından mahsup edilir. Bu Sosyal Güvenlik Kurumunun banka hesabına yapılır ve varsa geriye kalan tutar, girişimcinin banka hesabına destek ödemesi olarak yatırılır.

3. BÖLÜM: KOSGEB GİRİŞİMCİLİK PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye’de KOSGEB Girişimcilik Programları Kısa Tarihi

Girişimciliği daha yaygın hale getirmek ve geliştirmek için tüm dünyada ve ülkemizde çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmalara finans, eğitim ve uygulama aşamalarında destekler veren farklı kurum ve kuruluşlar yer almaktadır. Bunlar arasında örnekleyecek olursak Avrupa Yatırım Bankası (EIB), Avrupa Bilgi Merkezleri, Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) EUREKA (Avrupa Araştırma ve Koordinasyon Ajansı) ve Türkiye’de genel olarak KOSGEB tarafından destekler sunulmaktadır (Öktem, Aydın, ve Ekinci, 2007, s. 53). Bu makaleye konu kuruluş olan KOSGEB 3624 sayılı kanun ile 20 Nisan 1990 yılında kurulmuş ve genel bir tanım yapacak olursak KOBİ’lere finansal ve eğitim odaklı destek sağlamak üzere kurulmuş bir kamu kurumudur. KOSGEB Başkanlık makamı altında çalışan, genel kurulu ve icra komitesi bulunan bir yapıya sahiptir. KOSGEB’in illerde bulunan hizmet noktalarında destekler başlığı altında 15 farklı ana başlıkta KOBİ’lere destekler sunulmaktadır. Bu destekler içerisinde Girişimcilik Destek Programı 15.06.2010 tarihli ve 27612 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe alınan KOSGEB Destek Programları Yönetmeliğine atıfta bulunarak yürürlüğe girmiştir (Programı G. , 2018).

b. Veri Analizi

i. TÜİK ve KOSGEB verileri üzerinden Destek Programları

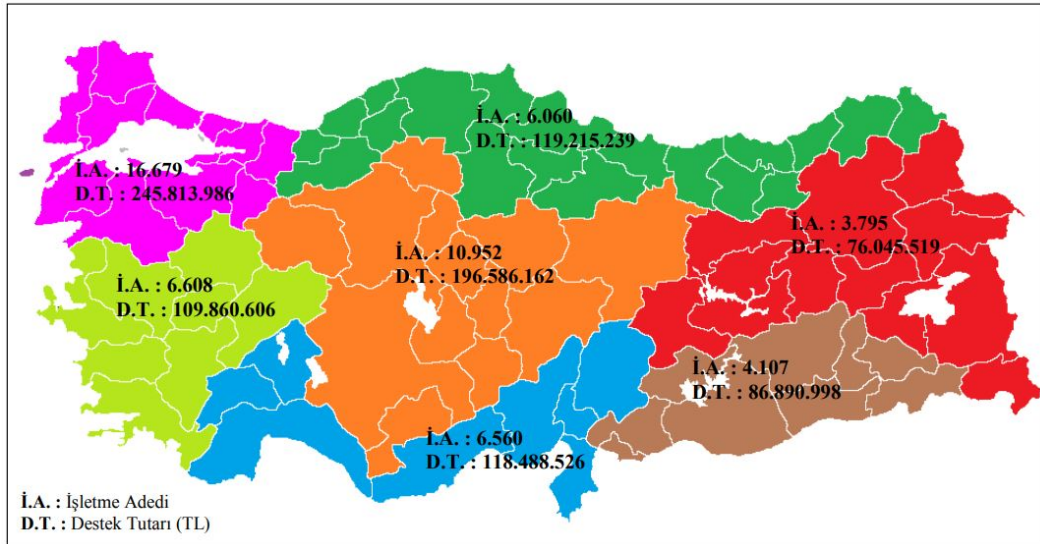
KOSGEB Girişimcilik Destek Programı kapsamında birçok kamu kurumu, kuruluş ve sivil toplum kuruluşu eğitim programı düzenlemekte, bireylere bu alanda Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri vermektedir.

KOSGEB tarafından 2017 yılı faaliyet raporunda yer alan tabloda 16.246 kişinin Girişimcilik Destek Programına müracaat ettiği ve bunlardan 265’i hariç 15.544’ünün desteklenmeye uygun görüldüğü görülmektedir. Bu kapsamda aynı yılın raporunda yer aldığı üzere 443.419.627 TL tutarında bir kaynak Girişimcilik kapsamında KOSGEB tarafından sağlanmıştır (Raporu, 2018). Burada sadece girişimcilik desteğini mali olarak yazmış bulunmaktayız. Ancak girişimcilik kavramını sadece bu şekilde değerlendirmeyerek Genel Destek Programı, KOBİGEL Programı, AR-GE İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programlarını dikkate almak gerekmektedir. Zira müracaatlar sonrasında girişimcilik desteğinden yararlanan işletmeler KOSGEB’in sağladığı diğer

başlıklar altında da farklı mali kaynaklar ile desteklenmektedir. Girişimcilik verimliliği ve etkinliği kapsamında değerlendirecek olursak eğer KOSGEB bu kapsamda işletme kurulum sürecinin dışında diğer başlıklar içerisinde sağladığı kaynaklar ile işletmelerin gelişimini ciddi anlamda etkilemektedir.

KOSGEB Destek Programları Yönetmeliğince, KOBİ'lere sağlanan destek unsurlarının Türkiye'nin İdari Bölgelere dağılımı hali Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Bölgelere Göre Destek Tutarının Dağılımı

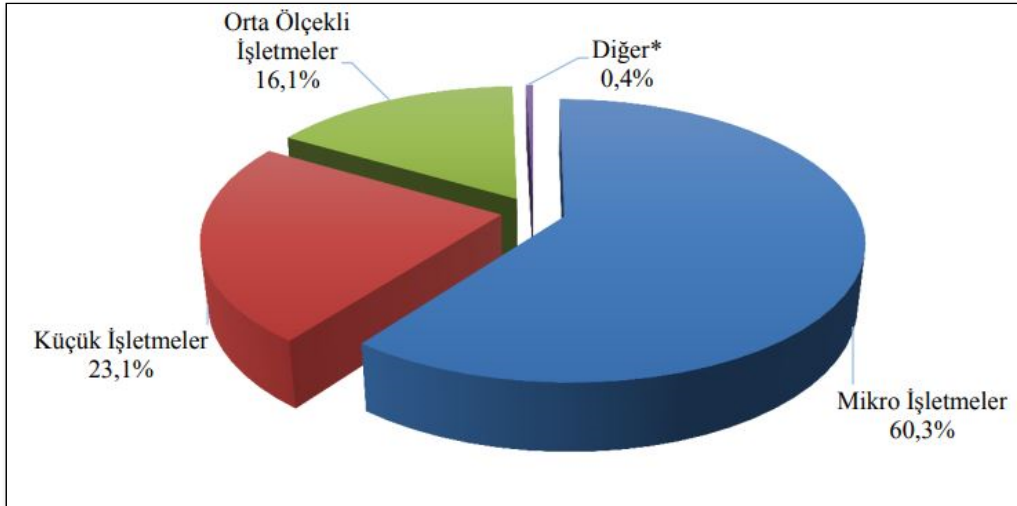
Şekil 1 incelendiği zaman %30,4'lük oran ile Marmara Bölgesi ilk sırada yer almaktadır. Bu veriler kapsamında İç Anadolu Bölgesi %20, Ege Bölgesi %12,2 ile sıralamada ilk üç bölgeyi oluşturmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda İstanbul (%13), Ankara (%8,3) ve İzmir (%5) ile ilk üç sırada bulunan illerimizdir (Raporu, 2018, s. 40). KOSGEB Başkanlığınca 2017 yılında KOBİ'lere sağlanan destek tutarının 3/1 bölümü bu illerimizdeki işletmeler tarafından kullanılmıştır. Sağlanan destekler kapsamında bu dağılım ile TÜİK'in yayınlamış olduğu İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları 2016 yılı verileri incelendiğinde birbiri ile paralel olduğu görülecektir. Zira söz konusu istatistik verilerine göre ülkemizdeki işletmelerin %24,2'si İstanbul'da, %7,2'si Ankara'da ve %6,1'i İzmir'de bulunmaktadır.

Desteklenen iş gruplarına bakıldığında ise %42,9'unun imalat sektöründe olduğu bilinmektedir.

KOSGEB tarafından destek miktarının dağılımını NACE Kodlarına göre incelendiğimiz zaman; ilk sırada %42,87 ile imalat yapan sektörler, ikinci sırada %24,49 ile toptan ve perakende ticaret yapan işletmeler ve üçüncü sırada %8,46 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti faaliyetleri sunan işletmeler yer almaktadır. İlgili dönem içerisinde tüm sektörlerden toplamda 54.839 işletmeye farklı destek başlıklarında kaynak aktarımı sağlandığı bilinmektedir.

KOSGEB Başkanlığınca Destek Programları Yönetmeliği kapsamı gereğince sağlanan destek tutarının Ölçeklere Göre Dağılımı incelendiğinde, KOSGEB tarafından mikro Ölçeklere göre dağılımın yer aldığı bilgiler derlendiği zaman totaldeki desteğin %60,3'ünün mikro ölçekli statüde bulunan işletmeler, %23,1'inin küçük ölçekli işletmeler ve %16,1'inin ise orta ölçekli işletmeler tarafından kullanıldığı görülmektedir.

Grafik 1. KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği Kapsamında Verilen Destek Tutarının Ölçeklere Göre Dağılımı (Raporu, 2018, s. 42).

Bu grafik Girişimcilik İstatistikleri Haber Bülteni tarafından sunulan, İş Kayıtları ve Hane Halkı İşgücü Anketi kaynaklı göstergelere göre verileri aktarmaktadır. İlgili kayıt içerisinde işveren statüsünden bulunan girişimlere ilişkin olarak (tüzel kişilik) doğum, ölüm, hayatta kalma ve bu işletmelerin sahibi kadın olan girişim göstergelerini ifade etmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2014-2016 yılları arasında girişimcilik odaklı ticari istatistiklerin derlendiği rapora göre 2016 yılında artış görülmüştür. İşveren statüsünde yer alan girişimciler arasından en yüksek doğum oranı, 2016 yılı içerisinde %30 ile "Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı" sektöründe gerçekleşmiştir. Bu ilk sırada bulunan sektörü sırasıyla, %14,50 oranı ile "İmalat" ve %11,40 oranı ile "İnşaat" sektörleri takip etmiştir. Hukuki statülerine göre, işveren girişimlerden 2016 yılında faaliyetine başlayanlar arasında en yüksek oran %71,30 ile şahsi mülkiyetler olduğu görülmektedir. İşveren girişimlerden 2016 yılında yeni doğanların istihdam oranına bakıldığında %47,70'i şahsi mülkiyetlerde yaratılmıştır.

Tablo 2. İşveren Girişimlerinin Doğum Göstergeleri, 2016 (Verileri, 2018).

İşveren Girişimlerin Doğum Oranı	%13,0
Yeni doğan işveren girişimlerin istihdam yaratma oranı	% 6,0

Aynı raporda yine girişimciler ile ilgili işletme örüm oranları görüyoruz. İşveren girişimlerde en yüksek ölüm (*kapanma*) oranı %31,90 ile "Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı" sektöründe gerçekleştiği görülüyor. Bunu sırayla %16,2 ile "İmalat" ve %10,4 ile "Ulaştırma ve depolama" sektörleri takip etmiştir. Hukuki statülerine göre, işveren girişimlerden 2014 yılında ölenler (*kapananlar*) arasında en yüksek oran ise %73,4 ile şahsi mülkiyetler olduğu bilinmektedir. 2014 yılında ölen (*kapanan*) işveren girişimlerde istihdam kaybının %47,7'si ferdi mülkiyetlerde gerçekleşmiştir.

Tablo 3. İşveren Girişimlerinin Ölüm Göstergeleri, 2014 (Verileri, 2018).

İşveren Girişimlerin Ölüm Oranı	%11,5
Ölen işveren girişimler nedeniyle kaybedilen istihdam oranı	% 5,9

İşveren girişimlerden 2015 yılında yeni doğup (*işe başlama*) 2016 yılında hayatta kalanların (*işe devam*) %66,2'si şahsi mülkiyetlerden oluşmaktadır. Ticari olarak faaliyetine devam ferdi mülkiyetlerin istihdamının, hayatta kalan işveren girişimlerin istihdamına oranı ise %41,8 olmuştur.

Tablo 4. İşveren Girişimlerin Hayatta Kalma Göstergeleri, 2015

Yeni doğan işveren girişimlerden 2016 yılında hayatta kalanların oranı	% 82,9
Yeni doğan işveren girişimlerden 2016 yılında hatta kalanların istihdamdaki oranı	% 80,2

Kamu otoritesinin pozitif ayrımcılık yaklaşımı ile birlikte kadın girişimci sayısında artış olduğu görülmektedir. İşletme sahibi kadınlar olan şahsi mülkiyet işveren girişimlerin oranı 2016 yılında %18,7 olmuştur. Hukuki statüsü ferdi mülkiyet ve sahibi kadın olan işveren girişimlerin oranı, geçen yıllar takip edildiğinde arttığı görülmüştür. Sahibi kadın olan şahsi mülkiyet işveren girişimlerin oranının en yüksek olduğu grup ise "1 ile 4 kişi arasında" çalışan birey bulundan girişimler olarak görülmektedir. TÜİK'in hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarına bakıldığında, Türkiye'nin tamamında işveren olarak çalışanlar içerisinde kadınların oranı bir önceki yıl dikkate alındığında %0,9 puan artış sağlayarak %9,0 olarak yükseliş sağlamıştır. Tarım dışı sektörlerde ise işveren olarak çalışanların yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığı zaman, tarım dışı sektörde en yüksek payı %36,7 ile 35 ile 44 yaş arasındaki grubun gerçekleştiği görülecektir.

Tablo 5. Cinsiyete göre işveren olarak çalışanların dağılımı, 2014-2016⁴

(15+ yaş)	%		
Yıl	Toplam	Erkek	Kadın
2014	100,0	92,0	8,0
2015	100,0	91,9	8,1
2016	100,0	91,0	9,0

Eğitim durumuna bakılarak tarım dışı sektörlerde işveren olarak çalışanlar arasında ilk sırada ilköğretim mezunları %28,6 oranı ile dikkat çekmektedir. Bunu %14,5 oran ile ilköğretim, ortaokul ve dengi meslek okul mezunlarının takip etmektedir. Tarım dışı sektörlerde çalışan işverenlerin %16,6'sı genel lise ve %27,8'i yükseköğretim veya fakülte mezunlarından müteşekkildir. Bu veriler önceki yılın oranları ile değerlendirmeye alındığı zaman, tarım dışı sektörlerde çalışan işverenler arasında yer alan ilköğretim mezunu bireylerin oranı 0,7 puan azalırken, yükseköğretim veya fakülte mezunlarının oranı 1,4 puan artmıştır.

Türkiye'de 4837 sayılı kanun kapsamında "işçilere vasıflarına uygun işler bulmak ve işverenlere de işlerine uygun vasıfta işçi bulmak" yani iş ve işçi bulmaya aracılık etmekle yükümlü kamu kurumu olan İŞKUR tarafından da bu eğitimler düzenlenmektedir. 2017 yılsonu itibariyle İŞKUR'un Girişimcilik Eğitim Programından faydalanan kişi sayısı 94.016'dır. Girişimcilik seminerlerindeki artışa paralel girişimcilik eğitim programının tanınırlığı artmıştır. 2017 yılında hizmet alımı yönteminin Genel Müdürlük onayı şartının getirilmesi ve iş birliği yöntemine ağırlık verilmesi sebebiyle bazı il müdürlükleri program düzenlemede zorluklarla karşılaşmıştır. Bu sebeple yıllık bazda girişimcilik eğitim programlarının sayısı %94 civarında gerçekleştirilmiştir.⁵ Eğitim programının İş Kur tarafından sunulması işsiz bireylerin sadece mevcut bir işletmede iş bulma seviyesinden, küçük bir sermaye ile kendi işini kurabilecek boyutlara getirilmesi önemli bir yaklaşım tarzıdır.

⁴ TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi, 2014-2016.

⁵ Türkiye İş Kurumu Strateji Geliştirme Dairesi Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu 2017 Yılı Faaliyet Raporu, Sayfa 102

ii. Destek Programlarında Uygulama ve Planlama Farklılıkları

KOSGEB'in girişimcilere destek vermek için istemiş olduğu bir iş planı taslağı bulunmaktadır. Bu iş planı küçük çaplı bir fizibilite yapılmasını sağlamaktadır. Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Programlarında kişilere bu çalışmayı nasıl yapacakları anlatılmakta olup müfredat ile iş planı formatı eşgüdümlü olarak kurgulanmıştır. KOSGEB Destek Programında bahse konu destek başlıkları ile uygulama süreçlerinde oluşan farklılıkların temelinde hazırlık sürecinde yaşanan hatalar ön plana çıkmaktadır. Bireylerin iş planı formunu kendilerinin hazırlamayışı, müracaat aşamasında yazılan bilgiler ile destek programı sürecinde yapılan faaliyetlerin farklı olması girişimci için sorun teşkil etmektedir (Formları, 2018).

Önemli bir diğer sorun ise KOBİ ve Girişimcilerin finansmana erişim sorunu yaşamasıdır. Finansmana erişim her zaman KOBİ'ler için bir sorun olurken, bu durumu siyasi, mali ve idari sorunlar takip edince işletmeler hayatta kalma aşamasında ciddi sorunlar yaşamaktadır. Türkiye'de risk sermayesi, melek yatırımcı gibi kavramların istenilen düzeyde olmaması girişimcilerin mali olarak finansmanında tek gücün kamu otoritesi olmasını zorunlu kılmaktadır. OECD, 2015 yılında yayınlamış olduğu raporda "KOBİ ve Girişimci Finansmanına Yeni Yaklaşımlar - Finansal Araçların Çeşitliliğini Artırmak" başlıklı hazırladığı raporda KOBİ'ler, yerel hükümetler ve finansman sağlayan kuruluşlar nezdinde bu alternatif finansman modelleri konusunda farkındalık ve anlayış oluşturmayı amaçlamaktadır (Frolet, 2015). KOBİ statüsündeki işletmelerin halka arz edilmesi, inovatif ve hızlı gelişen KOBİ'ler için fon bulabilme potansiyeli taşımaktadır fakat piyasalar bu durum için yetersizdir. KOBİ'lerin borsada işlem görmesi için sağlaması gereken kurumsal yapılanma ve bu süreçte katlanması gereken masraflar buna engeldir. İşletme ve idare giderleri ile yasal uygulamalar ve düzenlemelerin takibi bir kısıt oluşturmaktadır. KOBİ'lerin yetersiz yönetim becerileri, niteliksiz iş ve insan gücünde bu süreci olumsuz etken oluşturmaktadır. İş fikirlerine fon sağlayacak olan bireysel veya kurumsal yatırımcılar için ise yatırım tutarı ile takip maliyetlerinin oransızlığı ortaya çıkmaktadır. Yapılan son kanuni düzenlemeler, bu alanın kendine özgü bir düzenleme ve altyapı hazırlığı gereklerini dikkate almıştır. Bu alanda oluşan bu olgusal duruma likidite sorunu, vergi avantajları ve perakende yatırımı desteklemek gibi çözüm önerileri araştırılmaktadır. KOBİ'lerin finansmana erişimi konusunda daha somut adımlar

atılması ve KOSGEB tarafından verilen eğitimlerin süresinin daha verimli planlanması gerektiği görülmektedir.

iii. Destek Programlarında Beklentiler (Hedefler) ve Gerçekleşenler

Girişimcilik programlarının önemli iki unsuru bilgi ve para olarak bilinmektedir. İş fikri olan ve bunu fiili olarak hayata geçirmek isteyen bireylere hem bilgi hem mali kaynak sağlanması gerekmektedir. Maalesef birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de girişimci bireylerin finansman kaynaklarına erişimi oldukça düşük olmaktadır. Kalkınma Bakanlığınca yürütülen Dokuzuncu Kalkınma Plan döneminde kamu kaynaklar ve hibe destekleri çok büyük bir artış göstermiş olmakla birlikte, bu kaynaklar arasında doğrudan yenilikçi girişimleri hedefleyen destek modelleri henüz istenilen aşamada olmadığı ilgili raporlarda kendisine yer bulmuştur. Bu desteklerin uygulanmasında yürürlükte bulunan mevzuatın kendisi ile bunu uygulamak yükümlü bireylerin bu mevzuatı katı bir şekilde yorumlanmasından kaynaklanan yaklaşımlar, girişimcilerin ilk aşamada ihtiyaç duyduğu hukuksal ve idari esnekliği sağlamaktan uzak kalmaktadır. Dokuzuncu Kalkınma Planı yürürlükte olduğu dönemde girişim sermayesi, fonların fonlanması, bireysel katılım sermayesi gibi konularda yaşanan gelişmeler girişimcilik alanı için ülkemiz adına umut vermektedir. 2014-2018 yıllarını kapsayan Onuncu Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları Başbakanlık tarafından 2012/14 sayılı Genelge ile 04.06.2012 tarihinde başlamıştır. Bu plan dahilinde girişimcilik özelinde "Girişimciliğin Geliştirilmesi Özel İhtisas Komisyonu" kurulmuş bununla birlikte 46 farklı alanı içeren özel ihtisas komisyonları oluşturulmuş ve 20 çalışma grubu ihdas edilerek konuya yönelik yaklaşım biraz daha gelişim göstermiştir. KOSGEB Girişimcilik Destek programı kapsamında 2010-2017 yılları arasında sürekli olarak artan bir grafik izlemiş ve girişimciliği teşvik edici adımlar atmıştır.

Tablo 6. KOSGEB Performans Göstergeleri Gerçekleşme Tablosu (Raporu, 2018, s. 98).

Stratejik Amaç	Hedef	Performans Göstergesi	2017 Yılı Gözlenen Hedefi	Kayıtlı Gerçekleşme Durumu	2018 Yılı Gerçekleşme Durumu
S. A. 2: Girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması, girişimciliğin geliştirilmesi ve girişimlerin sürdürülebilirliği sağlanarak	2.1 Girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması sağlanacaktır.	1. Düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Programı sayısı (adet)	255	926 ²	Ulaşıldı
		2. KOSGEB ile diğer kurum/kuruluşlar arasında yapılan iş birlikleri ile gerçekleştirilen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi sayısı (adet)	5.127	6.545 ³	Ulaşıldı
		3. Düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Programlarını tamamlayan sertifikalı girişimci aday sayısı (adet)	6.750	23.834	Ulaşıldı
		4. KOSGEB ile diğer kurum/kuruluşlar arasında yapılan iş birlikleri ile gerçekleştirilen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri sonrasında katılan belgeli almaya hak kazanan katılımcı sayısı (adet)	172.655	193.457	Ulaşıldı
		5. Öğrencilerle İş Planı Odaklı verilen üniversite sayısı (adet)	2	1	Kurum Ulaşıldı
		6. Verilen KOBİ ve Girişimcilik ödül sayısı (adet)	9	-	Ulaşılmadı
S. A. 2: Girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması, girişimciliğin geliştirilmesi ve girişimlerin sürdürülebilirliği sağlanarak	2.2. Hayatın kalma süresi yüksek, boyut ve istihdam oluşturma potansiyeli taşıyan yeni girişimler desteklenecektir.	1. Yeni Girişimci Desteg'i'nden yararlanılan işletme sayısı (adet)	10.200	22.891	Ulaşıldı
		2. Yeni Girişimci Desteg'i'nden yararlanılan işletmelerin hayata kalma oranı (%)	%85	%85	Ulaşıldı
		3. İncelik sayısında faaliyet gösteren girişimcilerin Yeni Girişimci Desteg'i'nden aldığı pay (%)	%25	%23	Kurum Ulaşıldı
	2.3 Özel hedef grupları desteklenecektir.	1. Etko girişimciliği özendirilmesine yönelik uygulamaya alınacak destek programından faydalanan işletme sayısı (adet)	10	-	Ulaşılmadı
		2. Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Programı sayısı (adet)	30	34	Ulaşıldı
		3. Yeni Girişimci Desteg'i'nden yararlanılan özel hedef gruplarında yer alan girişimci sayısı (adet)	600	11.121 ⁴	Ulaşıldı
S. A. 2: Girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması, girişimciliğin geliştirilmesi ve girişimlerin sürdürülebilirliği sağlanarak	2.4 Girişimcileri destekleyecek mekanizmaların geliştirilmesi sağlanacaktır.	1. Girişimcilik portalının oluşturulması.	√	-	Ulaşılmadı
		2. Girişimciliğin geliştirilmesi amacıyla özel-kurum sektörleriyle yapılan iş birliği sayısı (adet)	1	-	Ulaşılmadı
		3. İSGEM Desteg'i alan işleteci kuruluş sayısı (adet)	1	3	Ulaşıldı

Kaynak: KOSGEB

KOSGEB tarafından Stratejik Amaçlar içerisinde kendisine yer bulan Girişimcilik kültürünün yaygınlaşması, girişimciliğin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması ilkesi için 4 ana başlık ve 12 alt hedef oluşturulmuştur. Bu hedeflerden 8 hedef ulaşılmış birçok başlıkta hedeflerin üzerine çıkmıştır. Çalışmalar kapsamında hedeflerden 2'sine kısmen ulaşılrken, 2 hedefe ulaşlamamıştır.

SONUÇ

Girişimcilik temel bir seviye olması münasebetiyle ekonomik kalkınmaya etki eden unsurlar içerisinde yer almaktadır. Girişimcilik kavramının daha iyi anlaşılması için sürecin hibe destek program mekanizmasından çıkarılarak bireyin yaparak öğrenmesi sağlanmalıdır. Kişiler 4 günlük Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi aldıktan sonra sürecin sorunsuz geçeceğini düşünmekte olup uygulamada ekonomik ve idari olarak zorlanmaktadır.

KOBİ'ler için mikro ve çekirdek sermaye süreçlerinin KOSGEB dışında farklı kaynaklar ile oluşturulması, girişimcilik desteklerine ek olarak belirli bir dönemi (kuluçka) uzman eşliğinde ilerlemesi için danışmanlık desteği almasının yararlı olacağı ön görülmektedir. Küçük işletmelerin temel sorunu olan pazarlama ve ihracat çalışmaları için bu alanda destek almaları katkı sunacaktır.

Son olarak girişimcilik özelinde olmak üzere, örgün eğitim kurumlarında sosyal bilimler düzeyinde bireylere girişimcilik odaklı bilgilerin aktarılmasının etkileri görülecektir.

KAYNAKÇA

(Çevrimiçi), K. (2018). Nisan 20, 2018 tarihinde https://scholar.google.com.tr/scholar?hl=tr&as_sdt=0%2C5&q=%22KOSGEB+Giri%C5%9Fimcilik%22&btnG=&oq=%22KOSGEB+G adresinden alındı

Baş, İ. M., & Artar, A. (1991). *İşletmelerde Verimlilik Denetimi ve Ölçme ve Değerlendirme Modelleri*. Ankara: M.P.M. Yayınları No:435.

E-Hizmetler. (2018). *KOSGEB*. Nisan 14, 2018 tarihinde Veri Tabanı (Çevrimiçi): <https://devlet.kosgeb.gov.tr/EHizmetler.aspx> adresinden alındı

Formları, K. B. (2018). (Çevrimiçi). Nisan 19, 2018 tarihinde <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/1231/girisimcilik-destek-programi> adresinden alındı

Frolet, İ. (2015, Aralık). Sanayi ve Teknoloji Uzmanı (Verimlilik Genel Müdürlüğü). *Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi*(324), 50-62.

Gözek, S. (2000). Girişimci Adayının Özellikleri, Girişimcilik Eğilimleri ve Girişimci Adaylarına Sağlanan Destekler. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, 44. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarık Ekonomisi Anabilim Dalı.

İleri, Y. (2014). Verimlilik, Verimlilik ile İlgili Kavramlar ve İşletmeler Açısından Verimliliğin Önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 1(2), 3.

Keskin, S. (2018). Girişimcilik ve İnovasyon Arasındaki İlişki. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(3), 186-193.

Kodları, N. (2018, Nisan 06). *Nace Kodları*. <http://www.gib.gov.tr/yarim-ve-kaynaklar/yararli-bilgiler/faaliyet-kodu-ve-adi-listesi> adresinden alındı

KOSGEB. (2018, Nisan). *Kosgeb* (Çevrimiçi). <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/1231/girisimcilik-destek-programi> adresinden alındı

KOSGEB. (2018). *KOSGEB Faaliyet Raporları 2010-2017*. Nisan 04, 2018 tarihinde <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/349/plan-raporlar-ve-mali-tablolar> adresinden alındı

Kurumu, Y. Ö. (2018). *Yüksek Öğretim Kurumu*. Haziran 11, 2018 tarihinde Tez Merkezi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı

Merkezi, İ. G. (2018). *İŞGEM*. Haziran 13, 2018 tarihinde KOSGEB İş Geliştirme Merkezi: https://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Giri%C5%9Fimcilik/22.02_1%CC%87S%CC%A7GEM_Ad%C4%B1_Kullan%C4%B1m_Hakk%C4%B1_So%CC%88zles%C%7C%CC%A7mesi.pdf adresinden alındı

Öktem, Aydın, & Ekinci. (2007). Türkiye'de Girişimciliğin Geliştirilmesinde KOSGEB'in Rolü ve Önemi: Uygulamalı Bir Çalışma. *Sosyo Ekonomi Dergisi*, 5(5), 53.

Öney, E. (1968). *Verimlilik Kavramı ve Ölçülmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yay. No: 265 Sevinç Matbaası.

Özden, A. (2010). Günümüzde Etkinlik Kavramı ve Ölçüm Metotları. *Türkiye IX. Tarım Ekonomisi Kongresi*, (s. 22-24).

Planı, K. S. (2018). *KOSGEB 2016-2020 Stratejik Planı*. [http://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Mali%20Tablolar/KOSGEBN%20Stratejik%20Plan/KOSGEB_Stratejik_Planı_\(2016-2020\).pdf](http://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Mali%20Tablolar/KOSGEBN%20Stratejik%20Plan/KOSGEB_Stratejik_Planı_(2016-2020).pdf) adresinden alındı

Programı, G. (2018). *KOSGEB Girişimcilik Destek Programı*. Nisan 2018 tarihinde (Çevrimiçi). adresinden alındı

Programı, G. D. (2018). *KOSGEB*. Nisan 04, 2018 tarihinde (Çevrimiçi): <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/1231/girisimcilik-destek-programi> adresinden alındı

Raporu, F. (2018). *2017 Yılı Faaliyet Raporu*. Mart 22, 2018 tarihinde (Çevrimiçi): www.kosgeb.gov.tr adresinden alındı

Sexton, D. L., & Smilor, R. W. (2000). *Entrepreneurship*. Kaplan Publishing.

Sexton, D. v. (tarih yok).

Tekin, M. (1992). *Üretim Yönetimi*. Konya: Atlas Basım Yayın.

Verileri, T. (2018). *TÜİK Verileri Sayı:27845*. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27845> adresinden alındı